ΕΣΠΑ 2021/2027

Ο νέος εφαρμοστικός νόμος του ΕΣΠΑ για την περίοδο 2021/2027, προβλέπει νέες ρυθμίσεις και διαδικασίες για την απλοποίηση, επιτάχυνση και ορθή εκτέλεση των διαδικασιών διαχείρισης και ελέγχου των δράσεων του νέου ΕΣΠΑ. Η Δημόσια Δαπάνη του Νέου ΕΣΠΑ, το οποίο αναμένεται να ενεργοποιηθεί στις αρχές του 2022, αποτελείται από **20,9 δις ευρώ της Ενωσιακής συμμετοχής** και **5,3 δις ευρώ από εθνική συνεισφορά**, ήτοι **26,2 δις ευρώ**.

Το νέο ΕΣΠΑ θα συνοδεύεται από κάποιες ουσιαστικές αλλαγές στον σχεδιασμό και την αρχιτεκτονική, συγκριτικά με το ολοκληρωμένο Πλαίσιο 2014-2020 αλλά και όσα προηγήθηκαν αυτού στη χώρα μας.

Η νέα δομή του ΕΣΠΑ αναμένεται να περιλαμβάνει τα εξής επιχειρησιακά προγράμματα:

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα – Χρηματοδότηση 3,8 δις ευρώ

Το πρόγραμμα θα συνεχίσει με σχεδόν τις ίδιες κατευθυντήριες γραμμές, στοχεύσεις και δράσεις, κυρίως για τη στήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και την ανάκαμψη της οικονομίας με την παροχή κινήτρων για αξιοποίηση νέων ιδεών από υφιστάμενες και νεοφυείς επιχειρήσεις της χώρα μας. Επιπλέον, στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας περιλαμβάνεται η ανάπτυξη του τουριστικού οικοσυστήματος της χώρας με βάση την εθνική και τις συμπληρωματικές περιφερειακές στρατηγικές για τον τουρισμό.

Το Πρόγραμμα αποτελεί το εργαλείο υλοποίησης της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης που συνδέει την έρευνα και την καινοτομία με την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη των εθνικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της Ελληνικής Οικονομίας κατά την ΠΠ 2021 – 2027, θα χρειαστούν ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών των επιχειρήσεων σε επίπεδο πληροφόρησης, ενίσχυσης συνεργασιών, ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών προτύπων και εύρεσης τεχνολογικών, ανθρώπινων και επενδυτικών πόρων. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα στόχος του Προγράμματος είναι η μετατροπή των ελληνικών επιχειρήσεων από εσωστρεφείς σε εξωστρεφείς.

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Ανθρώπινο Δυναμικό-Καταρτίσεις-Εκπαίδευση Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης – Χρηματοδότηση 4,1 δις ευρώ

Το Πρόγραμμα στοχεύει στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, στην καταπολέμηση της ανεργίας, και στην βελτίωση της απασχόλησης του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους έως 29 ετών εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΕΑΕΚ), στην προώθηση ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση, στην αντιμετώπιση της υλικής στέρησης, στην εξασφάλιση ίσης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης.. Υπό το πρίσμα αυτό θα δοθεί έμφαση στις παρακάτω κοινωνικές ομάδες:

- NEETs 15-29 (ΕΑΕΚ)
- Μακροχρόνια άνεργους, άνεργους

- Μετανάστες & δικαιούχος διεθνούς προστασίας
- ΑμεΑ

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Ψηφιακός μετασχηματισμός – Χρηματοδότηση 943 εκατ. ευρώ

Η Ευρωπαϊκή επιτροπή έχει δεσμευτεί να καταστήσει τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έτοιμα για την ψηφιακή εποχή, ενδυναμώνοντας το ανθρώπινο δυναμικό και τις επιχειρήσεις με μία νέα γενιά τεχνολογιών ψηφιακής μετάβασης. Η συγκεκριμένη δράση αφορά κυρίως την ενίσχυση παραγωγικών ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων με έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό (Βιομηχανία 4.0) και σε φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και προϊόντα.

Το Πρόγραμμα στοχεύει κυρίως στην παροχή νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών προς τις επιχειρήσεις και τους πολίτες, με ταυτόχρονη διασφάλιση της ιδιωτικότητας και της προστασίας δεδομένων, καθώς και της προσβασιμότητας, τηρώντας την αρχή του καθολικού σχεδιασμού, στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας ψηφιακών συστημάτων και υπηρεσιών, στην ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών για την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, στην εξασφάλιση συνδεσιμότητας υπερυψηλής ταχύτητας και στην κάλυψη των αναγκών σε ψηφιακές δεξιότητες στο πλαίσιο της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας, εστιάζοντας στην αξιοποίηση και ενσωμάτωση τεχνολογιών αιχμής. Σημείο αναφοράς, για την υλοποίηση του Προγράμματος, είναι η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού.

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση – Χρηματοδότηση 1,6 δις ευρώ

Σημαντική αλλαγή με το παρελθόν παρουσιάζεται στην δημιουργία ειδικού ΕΠ για την αντιμετώπιση συνεπειών της απολιγνιτοποίησης. Το πρόγραμμα δίκαιης μετάβασης σε μια ζώνη κλιματικά ουδέτερη στη Δυτική Μακεδονία και την ευρύτερη περιοχή της Μεγαλόπολης εστιάζει στην αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος, στην υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και των κοινοτήτων που πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση, και στην άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον από την εξόρυξη και την παραγωγή ενέργειας από τον λιγνίτη, την υγεία και την ασφάλεια, καθώς και την πρόληψη της δημιουργίας επιπλέον παραγόντων ρύπανσης.

Μια διακριτή κατηγορία επιλέξιμων περιοχών είναι τα νησιά (Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης), που καλύπτουν τις ενεργειακές τους ανάγκες κυρίως από αυτόνομους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με καύσιμο το πετρέλαιο. Λόγω του πλήθους των νησιών και συνεπώς, του κατακερματισμού των εν λόγω σταθμών, οι επιπτώσεις θα είναι περιορισμένες. Ωστόσο, η στοχευμένη και προγραμματισμένη μετάβαση σε κλιματική ουδετερότητα των νησιών θεωρείται ευκαιρία για την οικονομική τους διαφοροποίηση, προκειμένου να μην εξαρτώνται σχεδόν αποκλειστικά από τον μαζικό θερινό τουρισμό και την αγορά ακινήτων.

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Περιβάλλον-Ενέργεια-Κλιματική Αλλαγή – Χρηματοδότηση 3,6 δις ευρώ

Σημαντική αλλαγή σε σχέση με το παρελθόν αποτελεί η ανεξαρτητοποίηση του περιβάλλοντος από τις υποδομές. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα καλείται να χρηματοδοτήσει ενεργειακές και περιβαλλοντικές

δράσεις, αλλά και δράσεις αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων της. Το Πρόγραμμα στοχεύει στην υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας στους θεματικούς τομείς:

1. Του Περιβάλλοντος (Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, Διαχείριση υγρών – στερεών αποβλήτων και προώθηση κυκλικής οικονομίας, Προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και της ορθολογικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων, προστασία από την αέρια ρύπανση και τις δυσμενείς επιπτώσεις της ηχορύπανσης) και
2. Της Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή και της Ενέργειας (Αντιπλημμυρική προστασία, πρόληψη – μετριασμός και αντιμετώπιση επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής, Εξοικονόμηση – Ενεργειακή Αποδοτικότητα, Εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα, Προώθηση παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ)

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Πολιτική προστασία – Χρηματοδότηση 713 εκατ. ευρώ

Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, η Ελλάδα καταρτίζει ειδικό πρόγραμμα για την πολιτική προστασία, με στόχο την πρόληψη, την προετοιμασία και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής αντιμετώπισης των φυσικών και ανθρωπογενών κινδύνων και καταστροφών. Στόχος αποτελεί η δημιουργία ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού μηχανισμού πολιτικής προστασίας που εστιάζει στην πρόληψη, την ετοιμότητα ανταπόκρισης και επέμβασης με στόχο την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές και λοιπές απειλές συναφούς προέλευσης, που προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης.

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Μεταφορές – Χρηματοδότηση 2,2 δις ευρώ

Στη συγκεκριμένη ενότητα θα ενταχθούν όλα τα έργα υποδομών – δημόσια έργα όπως οδοποιία, σιδηροδρομικές και αεροπορικές μεταφορές, λιμάνια κλπ. Σκοπός του Προγράμματος αποτελεί η διασφάλιση ασφαλούς, ομαλής και οικονομικά αποτελεσματικής λειτουργίας του τομέα μεταφορών και η ενίσχυση της ανάπτυξης προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών, με σκοπό να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της πρόσφατης κρίσης, την οικονομική ανάκαμψη, τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των Περιφερειών, και παράλληλα την επιδίωξη για μία πράσινη, χωρίς αποκλεισμούς, ψηφιακή και ανθεκτική Ευρώπη.

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα – Χρηματοδότηση 519,64 εκατ. ευρώ

Το Πρόγραμμα έχει ως όραμα τη: «Μετάβαση σε μια βιώσιμη, ανταγωνιστική, γαλάζια και παράλληλα φιλική προς το περιβάλλον οικονομία, με έμφαση στη λήψη αποφάσεων που βασίζεται στη γνώση, την εισαγωγή καινοτομίας και την αξιοποίηση της τεχνολογικής ανάπτυξης στους τομείς της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών, και την ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών ώστε να επωφελούνται από τις ευκαιρίες που προσφέρει η βιώσιμη γαλάζια οικονομία στην χώρα μας».

Πρόγραμμα ΕΣΠΑ Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων – Χρηματοδότηση 504 εκατ. ευρώ

Οι ανάγκες που διαπιστώθηκαν και επιχειρείται να καλυφθούν από το Πρόγραμμα μπορεί να συνοψιστούν ως εξής:

- Ανάγκη υποστήριξης και εκσυγχρονισμού της υφιστάμενης οργάνωσης και των μηχανισμών για την υλοποίηση του νέου ΕΣΠΑ.
- Ανάγκη για την στελεχιακή και τεχνική υποστήριξη όλων των φορέων των επιφορτισμένων με την διοίκηση, διαχείριση, πιστοποίηση, έλεγχο και παρακολούθηση της υλοποίησης των προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου.
- Ανάγκη οριζόντιας και εξατομικευμένης υποστήριξης μεγάλων και μικρότερων δικαιούχων του ΕΣΠΑ για την αύξηση της Διοικητικής Ικανότητας και της Διαχειριστικής τους Επάρκειας με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση και παρακολούθηση των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων τους.

Επίσης, αναμένεται η απορρόφηση 8,1 δις ευρώ από τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).

Απλοποίηση διαδικασίας πληρωμών ΕΣΠΑ

Σύμφωνα με το νέο ΕΣΠΑ ο δικαιούχος πρόκειται να λαμβάνει το πλήρες οφειλόμενο ποσό το αργότερο ογδόντα (80) ημέρες μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής.

Σε πιο απλή και σύντομη προβλέπει να μετατρέψει τη διαδικασία πληρωμής των δικαιούχων του νέου ΕΣΠΑ το υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, θέτοντας ανώτατα όρια ως προς τα ποσά, για τα οποία απαιτείται η προσκόμιση ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας, αλλά και συγκεκριμένο εύρος χρόνου εντός του οποίου θα αποδίδονται οι ενισχύσεις. Σύμφωνα με το νέο νομοσχέδιο δεν απαιτείται η προσκόμιση αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για την πληρωμή πράξεων μέχρι το ποσό των 10.000€.

Επιπλέον, ορίζεται ότι το ποσό ενίσχυσης που καταβάλλεται στους δικαιούχους για την υλοποίηση των έργων που συγχρηματοδοτούνται από τα προγράμματα του ΕΣΠΑ δεν υπόκειται σε αφαίρεση ή παρακράτηση λόγω οφειλών προς το Δημόσιο και οποιονδήποτε φορέα του δημοσίου τομέα, καθώς και προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και άλλους Δημόσιους φορείς.